Förfaranden för kollegial bedömning inom Konst- och kulturrådets beslutsfattande

Konst- och kulturrådets beslut den 23 september 2026 KUVI/2026/00843

1. Allmänt

Konst- och kulturrådet (nedan kallat rådet) är ett organ inom Konst- och kulturmyndigheten (nedan kallad myndigheten) med uppdraget att utifrån kollegial bedömning fatta beslut om stipendier enligt lagen om statens konstnärsstipendier, andra understöd som beviljas konstnärer och konstnärsgrupper samt konstpriser. Rådet ger också utlåtanden vid beviljandet av extra konstnärspensioner och föreslår mottagare av hederstiteln akademiker.

Med kollegial bedömning avses en bedömning av den aktuella konstnärens konstnärliga verksamhet som utförs av meriterade utövare eller sakkunniga inom den berörda konstarten. Med detta dokument beslutar rådet om anskaffning av den sakkunskap som krävs till stöd för beslutsfattandet, om genomförandet av kollegial bedömning och förfaranden förknippade med detta.

För genomförandet av kollegial bedömning har myndigheten en sakkunnigbank från vilken utlysningsspecifika bedömningspaneler sätts samman för att ge sakkunnigutlåtanden om stipendieansökningar till stöd för rådets beslutsfattande. Samma förfarande tillämpas även vid beslut om priser och utlåtanden om extra konstnärspensioner.

Rådet är ett organ som utövar offentlig makt, men sakkunnigbanken och bedömningspanelerna som sätts samman från den är inte organ. Sakkunnigbankens och bedömningspanelernas sammansättningar är offentliga.

Detta beslut gäller inte de stipendienämnder som är knutna till myndigheten enligt speciallagar, det vill säga biblioteksstipendienämnden för författare och översättare samt stipendienämnden för bildkonst.

Myndigheten rapporterar till rådet om genomförandet av den kollegiala bedömningen i enlighet med anvisningarna för förfarandet.

Dessa anvisningar gäller till och med den 30 september 2027.

2. Sakkunnigbanken

2.1. Sakkunnigbankens storlek

Avsikten är att högst 300 medlemmar utses till sakkunnigbanken. Avvikelser från detta är möjliga av motiverade skäl.

2.2. Sakkunnigbankens mandatperiod

Sakkunnigbankens mandatperiod är tre år. Samma person får vara medlem i banken under två mandatperioder i följd, dock under förutsättning att minst hälften av medlemmarna byts ut varje mandatperiod. Sakkunnigbankens mandatperiod är samma som rådets mandatperiod. Rådet vars mandatperiod löper ut beslutar om vilka medlemmar som ska fortsätta i banken, så att de utgör högst hälften av den nya sakkunnigbankens sammansättning.

2.3. Expertisen hos sakkunnigbankens medlemmar

Till sakkunnigbanken utses professionella konstnärer och sakkunniga inom konstområdet.

Sakkunnigbankens medlemmar ska ha expertis inom konstarterna och deras olika underkategorier samt om regionala verksamhetsmiljöer.

Övrig expertis kan grupperas enligt följande: delaktighet, tillgänglighet, specialgrupper och konstnärer som behöver särskilt stöd, kulturell mångfald, olika minoritetsgrupper, internationellt samarbete, kulturutbyte, konstforskning och konstnärlig forskning, ny teknik, publiceringskanaler samt kompetens inom entreprenörskap, förvaltning, ekonomi och produktion relaterat till konst.

2.4. Nominering av medlemmar till sakkunnigbanken

Medlemsförslag till sakkunnigbanken insamlas med nomineringsinbjudningar som skickas till centrala aktörer inom konst och kultur samt genom kandidatregistrering som är öppen för alla.

Centrala aktörer inom konst och kultur har definierats enligt följande:

- Nationella konstnärsorganisationer
- Centrala regionala konst- och konstnärssammanslutningar
- Sammanslutningar som representerar andra professionella inom konst
- Aktörer som representerar högre utbildning och forskning inom konst och kultur
- Museer med regionalt ansvar och regionala centralorters institutioner som får statsandelar
- Informationscentrum för konst, specialiserade konstmuseer
- Representanter för produktions- och distributionskanaler inom konst och kultur
- Representanter för språkliga och kulturella minoriteter inom konst och kultur
- Representanter för kulturens delaktighet och tillgänglighet
- Landskapsförbund (lagstadgat uppdrag att främja kultur)

2.5. Principer för beredning av sakkunnigbankens utnämning

Rådet fattar beslut om sakkunnigbankens sammansättning på föredragning av den föredragande tjänstepersonen. Vid beredningen av sammansättningen beaktas principerna för mångfald, jämställdhet och regionalitet. Minst hälften av medlemmarna i sakkunnigbanken ska komma från områden utanför huvudstadsregionen, och banken ska i tillräcklig utsträckning representera språkliga och kulturella minoriteter samt konstnärer under 35 år.

Personerna som utnämns till sakkunnigbanken måste uppfylla kraven på professionalitet och expertis enligt punkt 2.3. I sakkunnigbankens beredning definieras språkliga och kulturella minoriteter samt unga sakkunniga tydligt, så att målgrupperna är medvetna om att de kan ansöka till uppdraget.

2.6. Komplettering av sakkunnigbanken under mandatperioden

En medlem i sakkunnigbanken kan av motiverade skäl ansöka om utträde ur banken av rådet. Rådet kan vid behov komplettera sakkunnigbanken under mandatperioden, i första hand med kandidater från nomineringsomgången. Komplettering kan också bli aktuellt om banken saknar viss sakkunskap.

2.7. Introduktion till sakkunnigbanken

Medlemmarna i sakkunnigbanken får en introduktion till förfarandena för kollegial bedömning i början av mandatperioden. Medlemmarna i sakkunnigbanken har tillgång till en materialbank för att på egen hand sätta sig in i uppdraget.

2.8. Medlem i sakkunnigbanken som stipendiesökande

Medlemmar i sakkunnigbanken kan under sin mandatperiod ansöka stipendium från myndigheten eller verka inom en sammanslutning som ansöker om statsunderstöd från myndigheten. Medlemmar kan inte ingå i en bedömningspanel som behandlar en ansökan från dem eller från en sammanslutning de företräder.

2.9. Sekretess och dataskydd vid utförandet av uppdraget

Medlemmarna i sakkunnigbanken hanterar i sitt bedömningsarbete uppgifter i ansökningsdokumenten som enligt offentlighetslagen är sekretessbelagda och personuppgifter som avses i dataskyddsförordningen. Genom att underteckna ett separat dokument förbinder sig medlemmarna att agera i enlighet med offentlighetslagen, det vill säga att inte avslöja sekretessbelagda och andra konfidentiella uppgifter samt att hantera personuppgifter i enlighet med lagstiftningen och de riktlinjer som myndigheten särskilt har utfärdat, samt att använda uppgifter inhämtade under utövandet av förtroendeuppdraget endast för uppdragets ändamål eller ändamål som särskilt överenskommits, och endast

i den utsträckning som ändamålet kräver. Uppgifter som omfattas av tystnadsplikt får inte heller avslöjas efter det att uppdraget för myndigheten har slutförts. Sekretessbelagda uppgifter får aldrig användas till egen eller någon annans fördel eller till någon annans nackdel. Medlemmarna ska dessutom följa de riktlinjer som myndigheten utfärdat angående ovannämnda aspekter.

Medlemmarna i sakkunnigbanken har rätt att få de uppgifter som behövs för kollegial bedömning samt introduktion och stöd i bedömningsarbetet.

3. Bedömningspanelerna

3.1. Panelernas antal, storlek och namn

Den bedömning som utförs av bedömningspanelerna, det vill säga professionella konstnärer och sakkunniga, är ett centralt steg i den kollegial bedömningen vid beredningen av stipendiebeslut. Panelerna sammanställs för varje enskild utlysning, och de viktigaste principerna för sammanställningen är konstform, stödform, regional fördelning och mångfald.

Antalet paneler varierar enligt konstform, stödform och region, beroende på antalet ansökningar. En panel ska bestå av minst tre personer. Varje ansökan bedöms av minst två personer. Panelerna benämns efter konstformerna och stödformerna.

3.2. Panelernas rotation

Panelerna utnämns i regel en gång om året. Huvudregeln för panelernas rotation är att högst hälften av medlemmarna får utses till bedömningsuppdrag inom samma stödform två år i rad.

3.3. Panelernas utnämning

Rådet konstaterar att myndigheten har befogenhet att utnämna medlemmar till panelerna för kollegial bedömning. Innan panelerna utnämns hålls en remissdebatt med rådet, där rådet framför sina synpunkter på panelernas sammansättning. Panelernas sammansättning offentliggörs på myndighetens webbplats.

3.4. Panelmedlems jäv

För medlemmar i en panel som utarbetar sakkunnigutlåtanden till stöd för beslutsfattandet gäller de grunder för jäv som föreskrivs i 28 § i förvaltningslagen (434/2003). Innan bedömningsuppdraget inleds undertecknar de sakkunniga en försäkran om att de inte är jäviga och förbinder sig att omedelbart anmäla eventuellt jäv till den föredragande i ärendet. I fall där jäv föreligger avgör ärendets föredragande om den sakkunniga kan delta i panelen.

3.5. Komplettering av panelerna

Om en medlem som utnämnts till panelen av välgrundade skäl inte kan delta i panelens bedömningsarbete eller om panelens sakkunskap av andra skäl behöver kompletteras, utnämner myndigheten en ny person till panelen från sakkunnigbanken.

3.6. Sakkunnigutlåtande från panelen

I enlighet med föredragandens begäran om utlåtande avger panelen ett sakkunnigutlåtande som grundar sig på kollegial bedömning av de ansökningar som anvisats den.

Vid behov fattar panelen beslut om sitt utlåtande i enlighet med majoritetens ståndpunkt, och vid lika röstetal avgör panelens ordförandes åsikt. En panelmedlem kan lämna in avvikande åsikt om panelens utlåtande.

3.7. Ersättning för bedömningsarbetet

De som deltar i panelens bedömningsarbete erhåller ett bedömningsarvode per ansökan samt mötesarvoden i enlighet med myndighetens beslut om arvoden.

4. Beslut om ärenden som gäller kollegial bedömning i Konst- och kulturrådet

Frågor i anslutning till beredning och föredragning av ärenden som behandlas i rådet avgörs i myndighetens arbetsordning i den mån de inte regleras i lagen om Konst- och kulturmyndigheten (511/2025) eller statsrådets förordning om Konst- och kulturrådet (1297/2025).